

Onderzoeks- en Adviesagenda 2020

Provincie Noord-Brabant

Onderzoeks- en Adviesagenda 2020

Aansluiting op Perspectiefnota - leeswijzer

De Perspectiefnota is opgebouwd rond de zes maatschappelijke opgaven en de ontwikkelingen daarbinnen. (Hoe staat Brabant ervoor?) De onderzoeken en adviezen in deze agenda sluiten daarop aan. Opgenomen is een kort overzicht van beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken, en adviesvragen aan BrabantAdvies zoals we die op dit moment voorzien in 2020. De accenten daarin kunnen/zullen uiteraard nog worden aangebracht op basis van een eventueel nieuw bestuursakkoord of autonome ontwikkelingen. De agenda is geen statisch instrument, gaandeweg het jaar kunnen nog nieuwe, concrete onderzoeken en adviesvragen worden toegevoegd. In deze agenda zijn tevens de voorgenomen verkenningen van BrabantKennis opgenomen.

Opgave: Gezonde & Veilige Leefomgeving

Hierbij hebben we ook aandacht voor de kwaliteit van het openbaar bestuur.

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- Thema-onderzoek 2020 in afstemming met de VBG
De provincie overweegt net als in de vorige bestuursperiode ook in 2020 een breed thema-onderzoek uit te voeren dat ingaat op een maatschappelijke relevante opgave en waarvan de uitkomst naar verwachting bijdraagt aan verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Voorbeelden van eerdere onderzoeken die in goed overleg met de VBG zijn uitgevoerd zijn de rapporten 'Ondertussen in het buitengebied' en 'Themaonderzoek Energietransitie Noord-Brabant'.

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- Gezondheid
Om te komen tot een gedegen integrale provinciale gezondheidsvisie willen we de expertise van BrabantAdvies benutten. Hiertoe vragen wij BrabantAdvies om vanuit hun rol een advies uit te brengen wat de grootste impact op de verbetering van de gezondheid van de Brabander heeft, welke taak en rol de provincie hierin kan pakken en welke interventies gepleegd kunnen worden. Gelet op het takenpakket van de provincie voor met name de fysieke leefomgeving. Daarnaast willen we een advies over het mogelijk opzetten van een Expertisecentrum Gezondheid (motie uit 2018), de aanhaking bij bestaande centra en hoe dit een geëffectueerd kan worden.

Opgave: Energietransitie

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- Betekenis van digitalisering voor de energietransitie
Op welke wijze kan digitalisering bijdragen aan het realiseren van energiebesparing en duurzame opwek?
- Monitoring Brabantse energietransitie
Hoe kunnen de Brabantse energietransitie en het RES-proces in de vier Brabantse regio's worden gemonitord?

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- Circulaire samenleving
In de voorbereiding van het uitvoeringsprogramma Circulaire samenleving gaan we met BrabantAdvies het gesprek aan over de invulling van het advies. Onderwerp van de vraagstelling zal zijn wat de mogelijke rolinvulling van de provincie is ter versnelling van de transitie naar circulariteit. Dit als input voor nieuw provinciaal beleid op het terrein van circulariteit.

Opgave: Klimaatproof

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- Waterhuishouding in en rond natte natuur – inzicht in effectiviteit maatregelen
De uitwerking van de bestuursopdracht ‘Verdroging stoppen door een waterrobuuste inrichting van Brabant’ zal leiden tot diverse kennisvragen om maatwerk in gebieden te kunnen leveren. Het gaat dan om inzicht in de effectiviteit van maatregelen om de waterhuishouding in en rond natte natuur op orde te krijgen. De principes krijgen een plek in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027.

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- Water
In 2019 is de vraag bij BrabantAdvies neergelegd hoe de bewustwording van de betekenis van grondwater kan worden vergroot. Na enkele gesprekken is de adviesvraag niet meer doorgezet, ook omdat dit thema vanuit provinciezijde al goed in het Bestuursakkoord was geland. De oriëntatie door BrabantAdvies biedt echter wel aanknopingspunten voor een relevante en strategische adviesvraag. Dit wordt nog met de provincie ambtelijk en bestuurlijk besproken.
- Verduurzaming natuurinitiatieven
Bedrijven en initiatiefnemers die een aanvraag doen binnen de Wet Natuur Bescherming hebben te maken met een drempelwaarde voor stikstofuitstoot. Door initiatieven te verduurzamen is veel meer mogelijk dan nu het geval is. Deze verduurzamingsslag gaat hand in hand met de transitie naar een circulaire economie. Vanuit welke rol, en hoe kan de provincie NB deze verduurzamingsslag veel steviger verankeren vooraan in het vergunningsverleningsproces, ook in relatie tot de Omgevingswet?

Opgave: Duurzame verstedelijking / vitaal platteland en mobiliteit

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- Gedeelde mobiliteit
Inzicht in de huidige en toekomstige verplaatsingspatronen per regio/concessiegebied en van de concurrentiepositie van gedeelde mobiliteit in het gehele mobiliteitssysteem. Ter voorbereiding op de nieuwe concessieverlening in West-Brabant wordt momenteel een innovatief data gedreven onderzoek uitgevoerd door de analyse van onder meer enquêtes, telefoondata en ov-chipkaart-data. Dit kan als basis dienen voor toekomstige beslissingen over de inzet van gedeelde mobiliteit. Bij de voorbereiding van de nieuwe concessies in Oost- en Zuidoost-Brabant wordt voortgeborduurd op de ervaringen met dit lopende onderzoek in West-Brabant.
-

- **Multimodaliteit en mobiliteitshubs**
We hebben meer kennis en inzicht nodig in de aard en omvang van multimodale verplaatsingen in Brabant, in mogelijke typen en functies van mobiliteitshubs, in mogelijke locaties voor te ontwikkelen mobiliteitshubs en in de bijdrage/effecten van die verschillende typen mobiliteitshubs op het functioneren van het totale mobiliteitssysteem.
- **Fiets**
 - Het onderzoek naar optimalisatie van het netwerk van snelfietsroutes door kansrijke ‘feeders’ toe te voegen, pakken we samen met partners in het werkveld op. Hierbij staat een data gedreven aanpak voorop.
 - Daarnaast trekken we samen met partners hard aan de doorontwikkeling van Cycle Intelligence door het ‘tracken’ van fietsgedrag en door de ontwikkeling van monitoringsdashboards en tooling.
 - Specifieke kansen liggen er in onderzoeken naar de potentie van de E-bike en onderzoek naar routekeuze van reizigers. Ook plaatsen we de rol en meerwaarde van de fiets in het multimodale en integrale perspectief met concepten als Bicycle Oriented Development (BOD) en mobiliteitshubs.
- **Gedrag en data t.b.v. mobiliteitskeuzes**
 - We willen de Brabantse reiziger beter leren kennen. Er is een grote kennisbehoefte op het gebied van mobiliteitsattitudes en leefstijlen. Meer inzicht in onder meer (regionale) verplaatsingsbehoeften, (potentiele) reizigers/ gebruikers, doelgroepen, gebruikersacceptatie van innovaties e.d. maakt het mogelijk om gedeelde mobiliteit of stimuleringscampagnes voor het gebruik van fiets of openbaar vervoer gericht in te zetten in gebieden waar er daadwerkelijk potentie is voor deze vervoerswijzen.
 - Concrete kansen en onderzoeksvragen voor verdere verdieping liggen onder meer in het regionaal opschalen van lokale initiatieven voor GPS-onderzoeken zoals Meetweken (Breda) en Mijn040Routes (Eindhoven). En in de doorontwikkeling en toepassing van de werkgevers BMI (BedrijfsMobiliteits Index), waarin het reisgedrag van medewerkers wordt gerelateerd aan de multimodale bereikbaarheid van de bedrijfsvestiging.
- **Logistiek/leefbare stad/duurzame stadsdistributie**
Enkele jaren geleden is stadsdistributie al landelijk op de kaart gezet, maar we constateren dat er nauwelijks stadsdistributiecentra in Brabant tot stand zijn gekomen. Wel zijn er diverse initiatieven in meerdere steden om de stedelijke distributie efficiënter te maken en te verduurzamen. Wat is er uit die initiatieven te leren om stadsdistributiecentra (hubs), vanuit de duurzaamheidsopgave, meer van de grond te krijgen?

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- **Omgevingsverordening**
In vervolg op de advisering in het kader van de Omgevingsvisie, waartoe BrabantAdvies bouwstenen (bodem & klimaat, gezondheid, kwaliteit van samenleven, krimp & groei) heeft opgeleverd, zal BrabantAdvies inbreng leveren in het proces van de uitwerking richting de Omgevingsverordening.

Verkenning BrabantKennis

- Land van schaarste en overvloed
BrabantKennis heeft samen met de NSOB en de Erasmus Universiteit meegewerkt aan het onderzoek 'Het nieuwste waterschap' (publicatie 1e kwartaal 2020). Dit was de opmaat richting de pre-verkenning 'Land van schaarste en overvloed'. Deze pre-verkenning heeft als doel om vanuit een brede, integrale blik naar het platteland te kijken, van buitengebied tot dorp. Via het thema 'schaarste en overvloed' gaat BrabantKennis op zoek naar de balans voor de toekomst (verschijnt maart 2020). De pre-verkenning vormt een inhoudelijke onderlegger voor de uiteindelijke verkenning naar de toekomst van het Brabantse platteland die naar verwachting in 2020 zal plaatsvinden.

Opgave: Duurzame concurrerende economie

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- Verkenningen t.b.v. de Visie Landbouw en Voedsel
Ook in de landbouwsector zien we dat we aanlopen tegen de grenzen van duurzaamheid. Als eerste stap naar een visie/perspectief Landbouw en Voedsel 2030 in Noord-Brabant is een 'Barometer Duurzame Landbouw' opgesteld. Daarnaast willen we in 2020 nog een tweetal vragen beantwoord hebben die dienen als input voor de visie/perspectief:
 - Wat zijn de waarden en opvattingen in de Brabantse samenleving ten aanzien van landbouw en voedsel?
 - 'Schets Duurzame landbouw Noord-Brabant 2040' door een breed team van wetenschappers: als we in 2040 kringlopen gesloten hebben op schaalniveau NW-Europa en de relevante opgaven (klimaat, voedselzekerheid, water, energie, emissies) goed hebben geadresseerd, hoe ziet het landbouw en voedselsysteem in Brabant er dan uit?
- Digitalisering en omgevingskwaliteit in de landbouw
Bouwsteen voor de op te stellen Visie Landbouw en Voedsel.

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- Concurrerende economie
De ambitie van de provincie is om in 2020 te komen tot een nieuwe economische visie, gericht op een goed functionerend economisch ecosysteem en een krachtig innovatiebeleid ten dienste van de werkgelegenheid en de maatschappelijke uitdagingen. BrabantAdvies levert graag input ten behoeve van de economische visie, vanuit een bredere blik op economie, die Brabant vooruithelpt en in balans brengt. Daartoe gaat BrabantAdvies twee expertsessies organiseren waarin een dialoog vorm krijgt over doelstellingen en invullingen voor toekomstig provinciaal economisch beleid: over transitievraagstukken en missiegedreven beleid, "war on talent", en gewenste en noodzakelijke randvoorwaarden voor de economie van de toekomst.
- Brabantse kansen en belemmeringen voor jongeren in 2020
In vervolg op het landelijke SER-rapport 'kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019' -waarin wordt beschreven hoe zich een scheidslijn aftekent tussen jongeren met meer en minder kansen - wordt aan de Young Professionals Brabant, in combinatie met de SER Brabant, gevraagd een reflectie te geven vanuit Brabants perspectief. Zou bijvoorbeeld voor het provinciaal beleid een generatietoets toegevoegde waarde hebben?

- **Digitalisering**
De adviesvraag betreft een verdieping rondom het thema dataplatforms en geeft input voor de uitvoering van de komende Economische visie 2030 en de Datavisie waar het gaat om het delen van data met andere partijen. Het gaat om inzicht in de Brabantse initiatieven om data te delen en de maatschappelijke vragen die zich hierbij voordoen. Om daarmee de dialoog met bestuur en politiek over de rol van de overheid en in het bijzonder die van de provincie te voeden. En uiteindelijk te komen tot uitspraken over de rol van de provincie in dataplatforms om de grip op gegevens technisch en organisatorisch goed te regelen en de besluitvorming in voorkomende gevallen te ondersteunen.
- **Ondersteunende maatregelen transitie veehouderij (vervolgadvies)**
In vervolg op de besluitvorming van de provincie over de ondersteunende maatregelen transitie veehouderij heeft de provincie toegezegd een Commissie in te richten die toeziet op de effectiviteit van het flankerend beleid en de maatschappelijke effecten ervan. Vanwege haar onafhankelijke rol is BrabantAdvies gevraagd hierin het secretariaat te voeren en de inhoudelijke begeleiding te verzorgen. Een deel van deze Commissie is bemenst met leden uit de raden van BrabantAdvies. Dit traject is gestart in 2018, het eerste advies is in 2019 uitgebracht, het tweede advies staat in 2020 op de agenda.

Opgave: Leefbaarheid

Beleidsvormende of evaluatieve onderzoeken in 2020

- **Actualisatie monitor sociale veerkracht**
Met speciale aandacht voor het thema gezondheid.
- **Evaluatie en vooruitblik Impulsgelden Cultuur**
Terugblik en welke leerpunten zijn te trekken voor de toekomst (reeds gestart onderzoek)
- **Waarde voor Cultuur**
Breed onderzoek naar de staat van cultuur in Brabant in opdracht van BrabantStad. De eerste rapportage was in 2018. In 2020 volgt de 2e editie.
- **Impact sportevenementen**
Onderzoek naar de economische en sociaal-maatschappelijke impact van sportevenementen die in de afgelopen en aankomende jaren door provinciaal sportbeleid zijn en worden ondersteund.
- **Verkenning samenwerking erfgoedinstellingen**
Hoe ziet het erfgoedlandschap er uit - spelers en rollen, en waar liggen kansen voor verbetering?

Adviesvragen aan BrabantAdvies in 2020

- **Blijfklimaat**
In het advies 'Krimp en Groei', als onderdeel van de advisering over de omgevingsvisie, heeft BrabantAdvies de bevolkingskrimp op het Brabantse platteland geadresseerd. Met de longread 'Wat is er aan de Rand?' kaart BrabantKennis dit vraagstuk eveneens aan, inclusief de aanbeveling om in te zetten op de verbetering van het blijfklimaat. De provincie heeft in haar bestuursakkoord de aanbeveling vertaald in de inzet op het creëren van een aantrekkelijk woon-,

werk- en leefklimaat in de Brabantse dorpen en middelgrote gemeenten. Aan BrabantAdvies wordt gevraagd om de advisering meer beschouwend (in plaats van instrumenteel) in te steken, bijvoorbeeld door de longread 'Wat is er aan de Rand?' te verdiepen

Verkenning BrabantKennis

- De zeven zonden van Brabant
De zeven hoofdzonden zijn één grote spiegel, zowel voor ieder van ons individueel, als voor ons als maatschappij. De zeven zonden van Brabant worden bekeken in deze verkenning. Niet om in het verleden vast te blijven zitten, maar om ervan te leren. Niet omdat de Brabanders zondiger zijn dan andere Nederlanders, maar omdat Brabanders kritisch op zichzelf durven te zijn. Niet om het verleden te veroordelen, maar om de toekomst te openen.
In 2020 gaat BrabantKennis met experts analyseren, reflecteren en leren. Want wie zijn falen van gisteren vergeet, is gedoemd die morgen te herhalen. Als inleiding op de verkenning is een eerste essay gemaakt door cultuurtheoloog Frank G. Bosman.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl